

BUSKERUD
FYLKESKOMMUNE

Mjåvatn kraftverk, Ål

2008/291-336 Ål

Saksnavn	Mjåvatn kraftverk – Ål kommune – angående krav om registrering ved Rødungen - arkeologisk registrering		
Saksnummer	2008/291-336		
Kommune	Ål		
Gårdsnavn			
Gårds- og bruksnummer			
Tiltakshaver	Småkraft AS		
Adresse	Småkraft AS v/Martin Vangdal Postboks 7050 5020 Bergen "Mjåvatn kraftverk"		
Registrering utført	16. - 20. 09. og 09. - 14.10. 2013	Av	Vanja Tørhaug
Rapport ferdigstilt	28.11.13	Av	Vanja Tørhaug
Metode	☒ Overflateregistrering ☐ Sjakting ☒ Prøvestikk ☐ Annet		
Fotodokumentasjon	Hyperlink til fotomappe		
Kulturminner	Type	IDnr	
Automatisk fredete kulturminner i planområdet			
Ikke fredete kulturminner i planområdet			
Faglige konklusjoner	☒ Planen er <u>ikke</u> i konflikt med kulturminner ☐ Planen er i konflikt med automatisk fredete kulturminner ☐ Planen er i konflikt med ikke fredete arkeologiske kulturminner		
Sakstype	☐ Reguleringsplan ☐ Kommunedelplan ☐ Mindre privat tiltak ☒ Større privat tiltak ☐ Landbruksvei ☐ Nydyrking		

Figur 1: Oversiktskart av området. Målestokk 1:30000

Figur 2: Kart over området. Målestokk 1: 12 000.

Bakgrunn for planen

Det er planer om opprusting og utbygging ved Mjåvatn kraftverk ved Rødungen i Ål kommune. Med bakgrunn i dette er det stilt krav om arkeologisk registrering i områdene der fysisk inngrep er planlagt. I området er det kjent automatisk fredete kulturminner av typen steinalderlokalitet, kullgroper og jernvinneanlegg. I tillegg er det kjent flere eldre tufter i området. Det ble derfor foretatt en arkeologisk registrering av planområdet ved fra Mjåvatn til Rødungen.

Deltakere og tidsrom

Registreringen ble utført av arkeolog Vanja Tørhaug i to perioder 16 -20.09. og 09. – 14.10. 2013. Vannmagasinet ved Rødungen var helt fullt i store deler av registreringsperioden. Magasinet var noe lavere i siste del av perioden, men sto fortsatt høyt. Det ble brukt 75 timer i felt inkludert kjøring. Til for- og etterarbeid gikk det med 17,5 timer. Til sammen ble det brukt 92,5 timer på arbeidet med saken.

Området

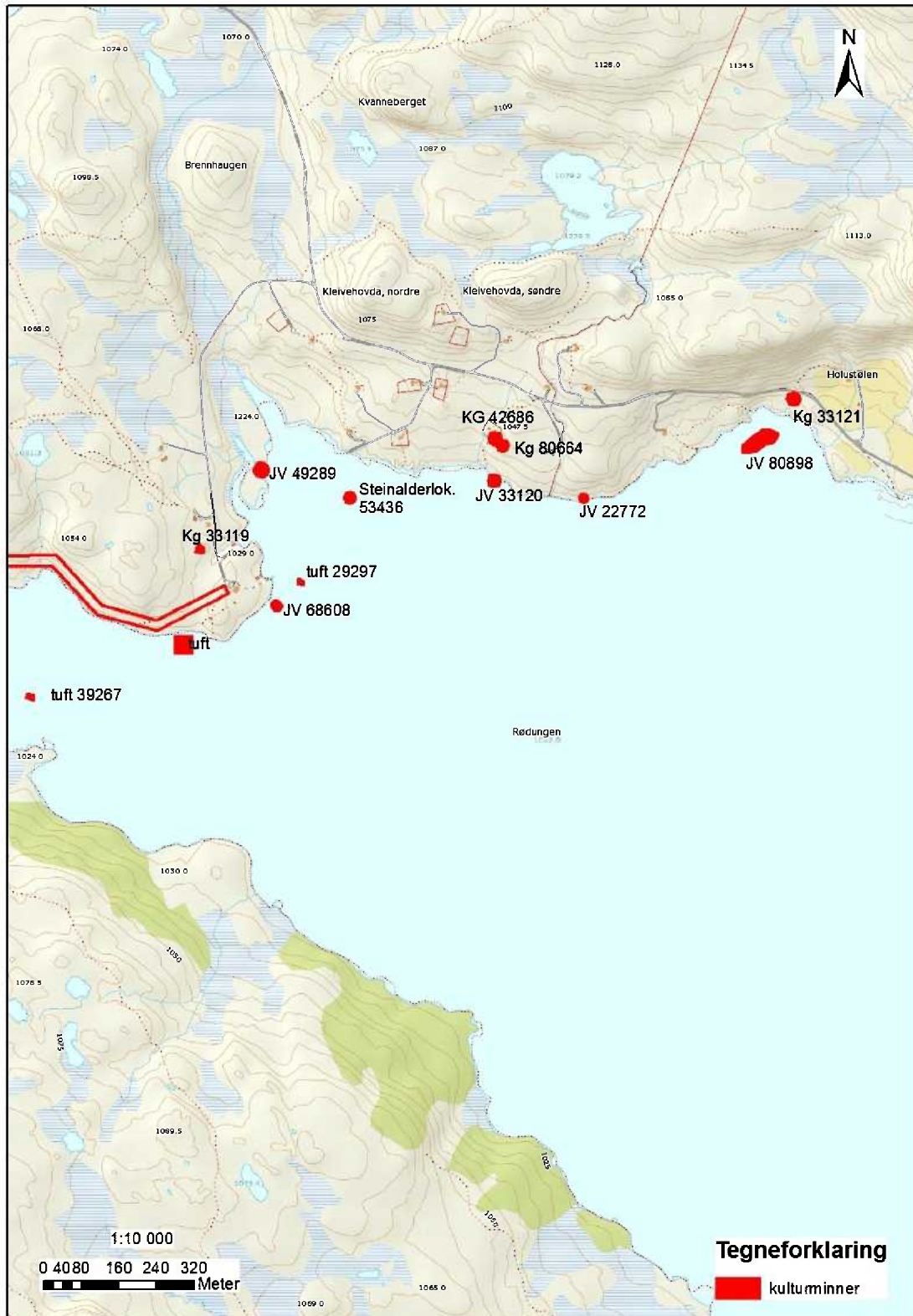
Det planlagte området for anleggsvirksomhet ligger i området ved Mjåvatn til Rødungen i Ål kommune. Området som er planlagt for anleggsvirksomhet og bygging av vei ligger hovedsakelig fra Osestølen ved Rødungen og til i vestenden av vannet. Området rundt Rødungen ligger på ca 1030 moh. Terrenget omfatter fjell, vann, elv og myr. Vegetasjonen er vier, einer, lyng, gress og mose. Osestølen ligger i nordvestenden av Rødungen ca 500 m øst for utløpet av elva. Området fra Rødungen og mot Mjåvatn stiger opp mot Snuten i vest mot 1149 moh og Dugurdshovdun i nord som ligger 1115 moh.

Det er kjent flere jernvinneanlegg og kullgroper i nærområdet. Disse ligger nord og vest for det planlagte byggeområdet. De nærmeste av kulturminnene er de to jernvinneanleggene som ligger ved Osestølen under høyeste regulerte vannstand. Disse ligger utenfor planområdet ca 100 m mot øst Id 68608 og ca 250 m mot nord Id 49289. Rett sør for Osestølen 80 m nord for planområde ligger en kullgrop Id 33119. Det er kjent 3 andre jernvinneanlegg og 4 kullgroper lenger øst for planområdet ved nordenden av Rødungen. Disse er jernvinnenaleggene Id 33120, Id22772 og Id80898 og kullgropene Id 80668 og Id 33121.

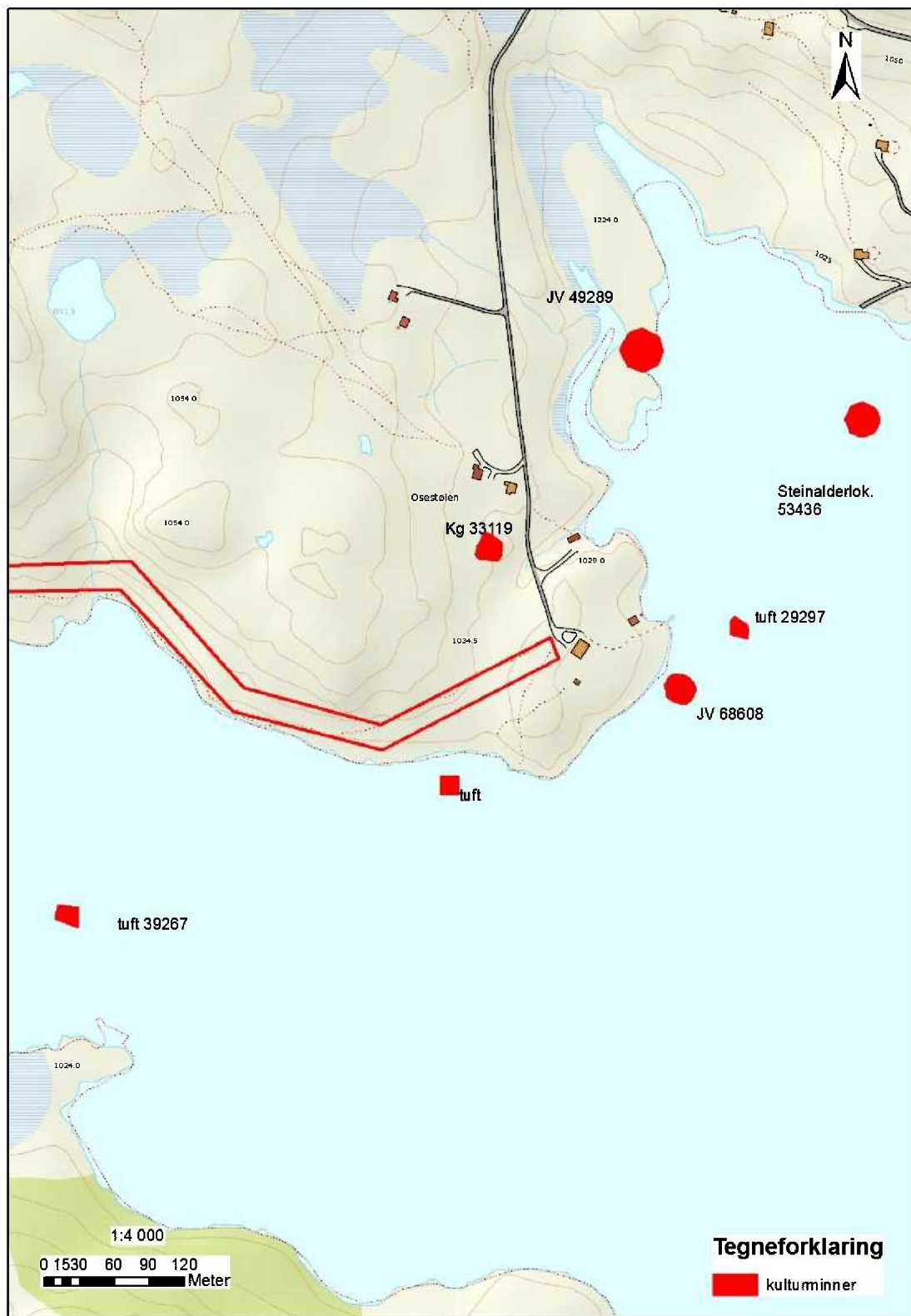
Det er registrert to steinalderlokaliteter ved Rødungen, hvor den ene av disse ligger 250 m nordøst for Osestølen under høyeste regulerte vannstand Id 53436. Det er funnet løsfunn av en flintskraper, 2 flintavslag og et kvartsittavslag med retusj på denne lokaliteten. Vannstanden sto høyt under hele registreringen noe som gjorde det lite sannsynlig å gjøre funn av steinalder. Traseen for reguleringsplanen går også høyere enn HRV i de fleste områdene med unntak av området ved elveutløpet i Rødungen.

Det finnes tufter i området som før vassdragsreguleringen ikke var synlige i terrenget. De er murt opp med bruddstein og runde stein og er av typen ett-romstuft med rektangulær form. Det er ingen tradisjon knyttet til tuftene og er av ukjent alder. Tuftene som ligger nærmest planområdet ligger

ved Osestølen Id 39267 og ved utløpet av elva Id 29297. Disse tuftene var ved registreringen ikke synlige og lå under vann.

Figur 3: Kart over området. Målestokk 1: 10 000.

Figur 4: Kart over kulturminner nær planområdet. Målestokk 1: 4000.

Figur 4: Osestølen ved Rødungen, sett mot sørvest.

Figur 5: Jernvinneanlegg Id 49289 ved Osestølen under HRV, sett mot nordøst.

Strategi og metode

Planområdet ble undersøkt ved bruk av visuell overflateregistrering ved at det ble gått systematisk over området. Det ble lett etter synlige kulturminner langs traseen og sett spesielt etter automatisk fredete kulturminner slik som kullgroper og jernvinneanlegg som finnes i nærområdet forbindelse med jernframstilling i yngre jernalder og middelalder. På flater og nedsenkninger i bakken med potensial for forhistorisk aktivitet ble det stukket med sonderingsbor og spade for å påvise eventuelle nedgravninger. Det ble også sett etter fangstanlegg som er kjent i fjellområdene og lenger unna planområdet i øst ved Rødungen. I planområdet som ligger utenfor Rødungen høyere i terrenget og mot Mjåvatn ble det også sett etter synlige kulturminner. Det ble i tillegg lett etter steinalderfunn på flatene langs vannet som lå under HRV. Det ble også sett etter andre kulturminner slik som tufter som er kjent i området ved Rødungen.

Figur 6: Planområdet langs Rødungvatnet mot elveutløpet, sett mot nordvest.

Registreringens forløp og resultater

Registreringen ble foretatt innenfor hele planområdet og delplanområdene fra Mjåvatn i nordvest til Rødungen i sørvest. Innenfor dette området er det tidligere ikke registrert automatisk fredete kulturminner. Det er kjent automatisk fredete kulturminner langs hele Rødungen og i nærområdet til Osestølen. Disse ligger nær opprinnelig vannstand og er av typen jernvinneanlegg, kullgroper og steinalderlokalitet. Det ble under registreringen ikke funnet noen automatisk fredete kulturminner innenfor det planlagte området for bygging. Det ble gjort funn av en tuft langs vannet sør for Osestølen, ca 50 m sør for planområdet. Tufta lå under HRV og var godt synlig på en rydda flate.

Tufta var oppbygd av store og mellomstore naturstein. Den var av typen to-romstuft og hadde rektangulær form (figur 7). Lengden er 12 m x 6 m. Innvendig mål er 4 x 3 m og 3 x 3 m.

Figur 7: Tuft ved Rødungvatnet under HRV, sett mot sørvest.

Konklusjon

Det er kjent automatisk fredete kulturminner av typen jernvinneanlegg, kullgroper og steinalderlokalitet nær planområdet til Mjåvatn kraftverk. Det ble imidlertid ikke registrert noen nye kulturminner innenfor planområdet med.

DRAMMEN 10.12.13

.....
Vanja Tørhaug